

OD ISTOG PISCA

BITI DŽON LENON

BITI ELVIS

REJ KONOLI

Preveo
Dejan Cukić

■ Laguna ■

Naslov originala

Ray Connolly
BEING ELVIS

Copyright © Ray Connolly 2016
Translation copyright © 2020 za srpsko izdanje, LAGUNA

Za Luiz i moje unučiće Džeka i Oliviju

© Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Sadržaj

Beleška autora	
Predgovor	
1. „I medved će biti nežan“	
2. „Ništa ne brini, mama“	
3. „U učionici bih samo sedeo“	
4. „Ja ne zvučim slično nikome drugom“	
5. „Kog đavola svi tu radite?“	
6. „Šta se dogodilo, šta se dogodilo?“	
7. „Zdravo, dragi, evo para da platite račune“	
8. „Taj Pukovnik... on je sami Đavo“	
9. „Ja sam kao kreketuša iz reke Misisipi“	
10. „Zašto bi muzika bila kriva za maloletničku delinkvenciju“	
11. „Crnci su pevali i svirali“	
12. „Zamislite! Momak iz Memfisa, a Natali Vud s njim na motociklu“	

13. „Mrzim da budem prvi na ovakvim svirkama“
14. „Volela bih da smo opet siromašni“
15. „Okači svoju lepu čarapu“
16. „Taj užegli afro dizijak, rokenrol“
17. „Srećan sam što sam u položaju
da mogu da dajem“
18. „Probudi se, mama“
19. „Svet je življi noću“
20. „Postojala je jedna devojčica
koju sam viđao prilično često tamo“
21. „Šta god da budem, tako će Bog odabrati za mene“
22. „Mene tu niko ništa nije pitao“
23. Učenica koja je nosila pištolj u brusthalteru
24. „Ako možemo da kontrolišemo seks...“
25. „Jedino gore od gledanja lošeg filma
jeste da se pojaviš u njemu“
26. „Momci, ako ćete vi samo da sedite i gledate,
ja odoh u krevet“
27. „Znam da sam predmet podsmeha u ovom gradu“
28. „Neki od vas možda misle da je Elvis Isus Hrist“
29. „Šta da radim ako im se ne dopadnem?“
30. „Gde mi je bila pamet?“
31. „Želim muzičare koji mogu da sviraju
svaku vrstu muzike“
32. „Ne želim da se neko jebeno ludačko kopile po
novinama ruga“
33. „Gospodine predsedniče, vi imate svoju predstavu,
a ja svoju“
34. „Bio sam sanjar“

35. „Veoma je teško živeti sa sopstvenom slikom
u javnosti“
 36. „Žao mi je što mu nisam polomio prokleti vrat“
 37. „Ako hoćeš da odem, moraćeš da mi platiš
ono što mi duguješ“
 38. „Radije ću biti onesvešćen nego nesrećan“
 39. „Ja sam autodestruktivan, znam“
 40. „Mene lako ponesu osećanja“
 41. „Ne znam više s kim da razgovaram“
 42. „Jednostavno sam se umorio od toga
da budem Elvis Presli“
 43. „Kraj usamljeničkog života
u Bulevaru Elvisa Preslija“
- Pogovor
- Šta se posle Elvisove smrti dogodilo sa...?
- Najbolji snimci Elvisa Preslija
- Bibliografija
- Beleške
- Fotografije
- Indeks
- Izjave zahvalnosti

„Elvise, ti ćeš biti velika zvezda. Daću ti jedan savet. Nemoj se sakrivati. Šetaj ulicama, izlazi u restorane, ali se nemoj kriti. Jer, ako to uradiš, postaćeš najusamljeniji čovek na svetu.“

Džeki Glison Elvisu, 1956.

„Za nas u *Bitlsima* postalo je ubistveno na vrhuncu histerije. Ali bilo nas je četvorica da podelimo teret. Elvis je bio prepušten sebi. Bio je sam. Sigurno mu je bilo nepodnošljivo.“

Džon Lenon Reju Konoliju, 1970.

BELEŠKA AUTORA

Jednog jutra avgusta 1969. godine zatekao sam se kako sedim u kancelariji u Njujorku i razgovaram telefonom sa Bobom Dylanom. Bio sam u to vreme rok kritičar londonskog lista *Ivning standard*, a kako je Dylan trebalo uskoro da nastupi na festivalu na ostrvu Vajt, posetio sam njegovog menadžera Alberta Grosmana u pokušaju da unapred zakažem intervju sa velikanom.

Odgovor je, nimalo neočekivano, bio „ne“. Međutim, onda – a mogu samo da pretpostavim kako je Grosman pomislio na navodno slabu prodaju ulaznica – on je iznenada nagovestio da bi Dylan možda popričao preko telefona. Istog trenutka naložio je sekretarici da pozove „Bobija“.

Obično pre intervjua volim da unapred priprelim pitanja. Međutim, u ovoj prilici slušalica mi je tutnuta u ruke, a sa druge strane žice čekao me je najpovučeniji svetski kantautor.

Ispostavilo se da je Dylan bio više nego strpljiv i blagonaklon prema mojim, pretpostavljam, prilično prizemnim pitanjima, pa sam ubrzo, valjda u želji da kažem nešto zanimljivo, pomenuo kako sam upravo bio u Las Vegasu na povratničkom koncertu Elvisa Preslija.

„Stvarno!?“ Dylanov ton se potpuno promenio. „Bio si tamo? Kakav je bio?“ Pre nego što sam uspeo da odgovorim, on je

nastavio: „Čitao sam o tome u *Njujork tajmsu*. Je l' bio dobar? Da li je Skoti Mur [Elvisov prvi gitarista] bio s njim? Šta je pevao? Da li su ga pratili *Džordanersi*? Da li je svirao nešto od stvari iz vremena firme *San*? 'That's All Right'? A šta je bilo sa 'Mystery Train'? 'Heartbreak Hotel'? Šta još? Je l' izveo neke nove pesme? Ko je bio u bendu? Imao je orkestar na sceni! Stvarno?“

I tako unedogled. Dilan je postavio više pitanja meni nego ja njemu. On više nije bio jedan od najslavnijih ljudi na svetu, a ja nepripremljeni novinar. Postali smo jednaki, obožavaoci iste ličnosti, i uzbuđeno smo pričali poput petnaestogodišnjaka koji su prvi put u životu otkrili rokenrol.

Pred kraj razgovora pomenuo sam kako je Elvis obradio jednu Dilanovu pesmu („*Tomorrow is a Long Time*“), što je Dilan, naravno, znao. Rekao mi je da mu je to najomiljenija verzija neke njegove pesme, što pretpostavljam nije iznenađenje, s obzirom kakav je veliki obožavalac Elvisa.

Nekoliko dana kasnije vratio sam se u London i razgovarao telefonom sa Džonom Lenonom. Moram da objasnim kako to nije bilo neobično jer sam se u to vreme često viđao sa Lenonom i sa Polom Makartnijem. Ipak, ponovo sam pomenuo da sam gledao Elvisa i ponovo se suočio sa rafalom pitanja gotovo istovetnim kao u Dilanovom slučaju.

„Da li je Skoti Mur bio sa njim? A *Džordanersi*? [Odgovor je bio „ne“ u oba slučaja.] Šta je bilo sa ranim stvarima iz vremena firme *San*? Da li je svirao 'Baby Let's Play House'? A 'I Gott a Woman'? Je l' bio dobar? Je l' debeo?“

Naučio sam nešto iz ta dva razgovora: uglavnom, rok zvezde su samo odrasli obožavaoci. Bez obzira na to koliko su poznati i slavljani tada postali Bob Dilan i Džon Lenon, oni su i dalje ostali obožavaoci čoveka koji ih je prvi pokrenuo ka muzici, i još uvek očarani zvukom što je obuzimao njihovu mladost. Njihove tinejdžerske maštarije, kao i Pola Makartnija, Kita Ričardsa, Brusa Springstina i stotina drugih, raspalio je Elvis.

Kao i moje, pokrenuvši mi karijeru u jednom drugačijem pravcu.

PREDGOVOR

„Kako će me se ljudi sećati kada odem?“, želeo je da zna. „Da li će me ubrzo zaboraviti?“

Bilo je to maja 1977. u hotelu gradića Bingamton u državi Njujork. Dok je ležao usamljen i potišten u svom apartmanu, privremeno ostavljen, pošto je njegovoj poslednjoj devojci dosadila mašinerija turneje, Elvis je zatražio da mu dovedu prateću pevačicu, sopran Ketu Vestmorlend, kako bi mu pravila društvo. Nije mogao da podnese da bude sam, niti da spava sam. Ni njegova svita nije volela da ga ostavi samog u krevetu. Brinulo ih je ako nema nikoga da pripazi na njega.

Ketu, bivša ljubavnica i verna prijateljica, koja je delila scenu s Elvisom poslednjih sedam godina, sedela je uz njega, te i naredne noći, slušajući ga kako priča o svojoj majci, svojoj gojaznosti, svom zdravlju i svojoj ćerci. Tešila ga je u njegovoj agoniji oko razotkrivajuće knjige koju su za objavljivanje pripremili trojica bivših saradnika i odmahivala glavom na njegovu brigu da će posle smrti ubrzo biti zaboravljen.

Rekao joj je da „nikada nije napravio ništa što će trajati... nijedan film koji će ostati klasika“. Bez obzira na to koliko je uživanja ljudima pružio svojim pevanjem i koliko je uticao

na promenu pravca popularne muzike, video je jedino svoj neuspeh u pokušaju da postane „prava filmska zvezda“. I to ga je razdiralo.

Tek četrdesetdvo godišnjak, ali izmučen brojnim unutrašnjim problemima, zavisao od lekova, iscrpljen i očajnički razočaran, Elvis je o sebi već govorio u prošlom vremenu. U jednom trenutku pokušao je da se našali kako bi Ketu trebalo da obuče nešto belo za njegovu sahranu. Nasmejala se i obećala da hoće, a onda ga držala za ruku sve dok nije zaspao. Uvek je žudeo za snom, ali ga je ponekad teško nalazio.

Takav je bio Elvis Presli. Danas ga smatramo najvoljenijim zabavljačem svih vremena, ali u tom trenutku bio je to bolestan čovek što uzrujano troši poslednje mesece tragedije u kakvu se njegov život pretvorio.

Pa ipak, kakav je to samo život bio! Bukvalno tokom čitavog svog odraslog doba mamio je osmehe gde god bi se pojavio. Kada bi se on našalio, svi su se smejali s njim, samo još glasnije. Kada bi izrekao neku želju, njegovi pomoćnici su žurili da je ispune. Svi su hteli da mu udovolje, od klike momaka što su, služeći mu, svakodnevno hodali tankom crtom između službe i prijateljstva, do većito proširene rodbine, zavisne od njega u pogledu zaposlenja i stanovanja. A bilo je tu i mnoštvo devojaka čiju je naklonost nagrađivao poklanjajući im automobile i dijamante.

Zaista, kakav život. Mogao je da kupi sve što bi poželeo, a to je i radio... kuće, flote kadilaka, avione, pištolje... i nekog doktora. Pored svega, iako je uvek voleo da bude onaj koji daje, ako bi odlučio da zatraži neku uslugu, ona je gotovo neizostavno ispunjena. Dvojica predsednika SAD odgovarala su na njegove telefonske pozive, a senatori, guverneri država, filmske, sportske i rok zvezde gurale su se iza scene kako bi se nasmešile, rukovale i slikale sa njim. Elvis je bio magnet. Svi su hitali ka njemu. Za to vreme, lokalna policija u Memfisu, uprave bolnica i novinari okretali su glavu na drugu stranu u trenucima kada im se to činilo politički ispravnim.

Naravno da su skretali poglede. To je bio Elvis. Čovek-dečak koji je sredinom pedesetih za tridesetak meseci stigao od mature do vrha svetskih top-lista prodaje ploča i koji je, zahvaljujući televiziji, izazvao najpre domaće, a potom međunarodno zgražavanje i obožavanje.

Kako muzika predstavlja najkraći put do osećanja, pevačke zvezde su redovno dolazile i prolazile u kratkim blescima uzbuđenja, ali postojalo je nešto u njegovom glasu, stavu, njegovom stidljivom osmehu, njegovoj dečakačkoj lepoti, pokretima tela pri pevanju, njegovom seksepilu i životnoj priči, što je podstaklo maštu publike. I još uvek je podstiče, zbog čega je postao vrhunski, najtrajnija američka ikona, više od četrdeset godina posle smrti.

Kao dečak, Elvis je sanjao da će uspeh osloboditi njega i njegovu porodicu siromaštva. Međutim, onda je otkrio da takva vrsta slave istovremeno oslobađa i zarobljava. On nije bio prvi rokenrol pevač, ali je postao prva rok superzvezda. Taj status značio je ne samo da nema tuđeg iskustva iz koga bi nešto naučio već i da nije bilo nikoga sa kim bi mogao da podeli teret onoga šta znači biti Elvis. Tokom života on će često govoriti da se uvek osećao usamljenim. To je bilo razumljivo. Niko osim njega nije mogao znati kako izgleda biti pod neprekidnim pogledima obožavanja i pažnje, kako je to kada si alhemičar koji muziku može da pretvori u toliko mnogo ljubavi i toliko mnogo zlata.

Njegova ambicija bila je da postane bogat i slavan. Izuzetno glas raspona od dve i po oktave, uz još jedan nivo u falsetu, obezbedio mu je i mnogo više od toga. Međutim, kada siđe sa scene, kada se kamere okrenu, a reflektori isključe, šta onda? Gde bi se u tom trenutku uklopio? Nigde. Neverovatna popularnost bez presedana odvojila ga je od bilo čega nalik stvarnom svetu. I, kako su godine prolazile, on se povlačio na svoj dvor, bilo da se radi o „Grejslendu“, raskošnom domu u Memfisu, ili Holivudu ili Las Vegasu, gde bi ga njegovi dvorani uljuljkivali usred strahova, nesigurnosti i depresije.

U vreme te noći u Bingamtonu, provedene sa Ketii Vestmอร์แลนด์, svega četrnaest nedelja pre smrti, Elvis je bio mentalno slomljen i emotivno potrošen čovek. Kako je mogao da padne u takvo stanje očaja? Šta je krenulo pogrešno po čoveka blagoslovenog sa toliko talenta? Izdaleka, činilo se da on ima sve. Ipak, gledajući svoje posvećene obožavaoce jedne noći nekoliko meseci ranije, Elvis je sumorno saopštio jednom saradniku: „Ti ljudi ne vole mene lično. Oni ne znaju kakav sam ja u stvari.“

Nisu ni mogli da znaju. Međutim, da su mogli da privire u njegove misli, šta bi tamo našli? Najverovatnije višestruko naslaganu gomilu protivrečnih želja, dužnosti i briga. U tom trenutku njegova prošlost nalazila se u beskrajnom sukobu sa sadašnjošću već dvadeset godina, a snove je otupela surova stvarnost u kojoj su umetničke težnje gubile bitku s njegovim i menadžerovim potrebama i zahtevima za neprekidnim prilivom novca. Sa filma i scene on je odisao očaravajućim umećem. Ipak, bila je to maska iza koje su se krili njegovi strahovi i slabosti.

U poslednjim mesecima života često se glasno pitao da li će mu obožavaoci ostati odani kada ostari. Užasavao se toga da će ga napustiti i šta bi pomislili da otkriju njegove mračnije tajne. Bilo je tu i još ličnijih briga. Šta da se radi sa njegovim patološkim napadima kupovanja? U svojim svetlijim trenucima on je znao da ga to uništava, ali ipak nije mogao da se obuzda. Da li će uskoro ostati bez novca? Njegov otac je to smatrao mogućim. Nemoćan da se zaustavi, on je trošio ili poklanjao veliki deo svog bogatstva. Bio je tu i njegov najveći strah, košmar koji se stalno vraćao: da će uskoro biti primoran da proda svoju kuću „Grejslend“ i da će jednog dana završiti tamo gde je i počeo, bedno siromašan, upamćen tek kao izbleдела bivša zvezda, ili još gore, patetični predmet podsmeha.

Od samog početka zagonetka o Elvisu, siromašnom belom dečaku iz rasno podeljenog Misisipija, koji je odabrao da peva crnačku muziku svojih heroja, predstavljala je vrlo zapaljivu

smesu. Rođen u najturobnijem ruralnom siromaštvu tridesetih godina prošlog veka, on je zaradio stotine miliona dolara tokom svoje karijere, a ipak, pred kraj života, bez ikakvih sigurnih ulaganja na koja bi se oslonio, zavisio je od kredita banke kako bi pokrio troškove između turneja i platio kockarske dugove svog menadžera.

Onda, bilo je tu i složeno pitanje njegovih verskih ubeđenja. Čitavog života pentekostalac koji sledi Bibliju, Elvis se površno bavio i numerologijom i misticizmom. Iako je često provodio vreme u molitvama i bio izdašno darežljiv prema dobrotvornim ustanovama, istovremeno je redovno varao svoje devojke i suprugu, a zahtevao potpunu vernost od mnogobrojnih žena u svom životu. Rokenrol je Elvisa učinio zvezdom, ali on je isprva želeo da bude deo gospel kvarteta i čitavog života je duhovnu muziku i crkvene napeve pretpostavljao svakoj drugoj vrsti muzike.

Svuda su bujale protivurečnosti. U isto vreme kada su ga smatrali najseksepilnijim i najskandaloznijim mladim pevačem na svetu, on je bio izuzetno blizak sa svojom majkom. Nekada dugokosi buntovnik, on je postao uzoran vojnik i kasnije pevao patriotske hvalospeve na koncertima. Dok je na površini uvek delovao kao nadmoćno samouverena svetska zvezda, u garderobi ga je hvatala takva trema da su mu bile potrebne amfetaminske injekcije pred svaki nastup kako bi skupio hrabrost da uopšte izađe na scenu.

Opet, kada nije bio na sceni, kada je sedeo u publici na zatvorenim projekcijama, pretvarao se u filmskog zaluđenika koji je godinama zakupljivao bioskopske sale posle radnog vremena da bi gledao stare ili nove omiljene filmove. Bio je dovoljno kinematografski pismen da prezire većinu sopstvenih filmova i stidi ih se.

Nema sumnje da je Elvis bio sklon samouništanju. Ipak, ima li za to objašnjenja izvan samozaljubljenosti? Kao najpopularniji svetski pevač, za koga bi svaki vrhunski autor

oduševljeno pisao pesme, zašto je traćio glas i talenat na tolike ofucane melodije i tekstove ispunjene klišeima u numerama snimljenim za filmove koje je toliko mrzeo? I zašto bi uopšte bolestan čovek, navučen na lekove, išao na turneju i dopustio snimanje televizijskog šou-programa svega nekoliko nedelja pred smrt? Zar mu je novac zaista bio toliko očajnički potreban? Ili je možda njegov menadžer, samoprolašeni „Pukovnik“ Tom Parker, bio u još većem oćajanju?

Što se tiće zavisnosti od lekova: kada je ona taćno oćočela? Da li je to bilo ranije nego što se sumnja? U vreme boravka u amerićkoj vojsci, ili, kako se sada ćini, ćak i pre toga? I kako je zvezda sa toliko sledbenika širom sveta mogla biti do te mere pasivna i provesti tolike godine nesposobna da se suprotstavi svom menadžeru-zlostavljaću. Da li je njegova majka bila u pravu što je od samoga početka o Parkeru govorila kao o „samom Đavolu“?

„Toliko sam umoran od toga da budem Elvis Presli“, govorio je ćesto poslednjih meseci ćivota. Ponekad je lako razumeti zašto. Ipak, da li je zaista moralo biti tako? I gde i kada je taćno tokom ćivota Elvisa Preslija posejano seme njegovih uspeha, preterivanja i slabosti?

1

„I medved će biti nećan i vuk će biti krotak, a lav će leći uz jagnje.“

Iz duhovne pesme „Mir u dolini“

Njegovi poćeci teško da su mogli biti skromniji, a oćekivanja ogranićenija. Roćen je oko pola pet ujutro 8. januara 1935. u dvosobnoj baraci u Tupelu, u drćavi Misisipi. Dve uljane lampe davale su jedinu svetlost, a neophodnu vodu grejala je peć na drva. Tridesetak minuta kasnije sledio ga je njegov brat blizanac. Imena su već bila odabrana: Elvis Aron i Dćesi Garon. Mećutim, Dćesi je bio mrtvorodnenće. Mladi roditelji Vernon i Gledis Presli oćekivali su blizance (bilo ih je u obe njihove porodice), ali nisu mogli da priušte medicinsku negu dok je Gledis bila trudna. Doktora je pozvao tek komšija kada su se pojavile komplikacije tokom poroćaja. Njegov honorar od petnaest dolara platiće dobrotvorna organizacija.

Dćesi je sahranjen u neobelećenom grobu na groblju Prajsvil u Tupelu dan ili dva kasnije, ali u tom trenutku je Gledis, izgubivši mnogo krvi, prebaćena sa prećivelom bebom u bolnicu. Kada je Elvis odrastao, ćesto se pitao da li su on i Dćesi bili identićni blizanci i zašto je njegov brat umro, a ne on. U crkvi je naućio da za sve u ćivotu postoji razlog. Ponekad je zamišljao kako se njih dvojica veselo, bratski igraju zajedno. Opet, u drugim prilikama, brinuo je da bi oni moćda bili suparnici.

Poput Kaina i Avelja u Bibliji. Pošto je postao slavan, Elvis je u nekoliko navrata tražio od ljudi da pronađu tačno mesto gde je Džesi sahranjen. Nikada im nije uspelo. Nije bilo pisanih tragova o tome. Ponekad su mu govorili da posle smrti blizanca preživelo dete odrasta sa svim dodatnim kvalitetima drugog. Majka ga je ohrabivala da tako razmišlja i da veruje kako je poseban. Ona je bila ubeđena u njegovu posebnost.

Tupelo u Misisipiju, i tada i danas najsiromašnijoj državi SAD, bio je tridesetih godina prošlog veka bedan gradić od šest hiljada stanovnika, a skromni dom Preslijevih bila je drvena kuća u naselju bez struje i vode, sa zemljanom ulicom iznad potoka i auto-puta, u blizini šume i farmi. U školi je Elvis naučio da je Tupelo bilo ime koje su toj oblasti dali Indijanci iz plemena Čokto. Tridesetih je u Tupelu i okolini živeo priličan broj Preslijevih. Vladao je religiozni duh, pa nije ni čudo što su se njegovi roditelji Vernon Presli i Gledis Smit upoznali upravo u Pentekostalnoj crkvi Prvog Božjeg okupljanja u istočnom delu Tupela.

Gledis je bila četvrta od devetoro dece. Njena majka Dol Smit bila je dugogodišnji invalid sa povremenim zaposlenjima, pa je Gledis kao devojčica brinula i o njoj, pored mlađe braće i sestara. Dol je umrla godinu dana pošto je Elvis rođen, a njen muž Bob Smit nedugo posle nje. Bob je bio napoličar koji je svoju porodicu selio od farme do farme u susedstvu tražeći posao. Lokalni tračevi su govorili o tome kako se Bob sa strane pomalo bavio i krijumčarenjem alkohola kako bi sastavljao kraj sa krajem, ali krajevi se nikako nisu sastavljali. Smitovi su, čini se, bili predodređeni da umiru mladi.

Vernonov otac bio je Džesi D. Presli, za koga je ostatak familije govorio da je bio zgodan, ćudljiv, ženskaroš i veoma sklon piću. On je radio po farmama, a mlađanom Vernonu je pružio nekoliko teških tinejdžerskih godina tokom tridesetih. Džesijeva supruga Mini Mej, Elvisova baka, visoka i suvonjava žena, takođe je prolazila kroz nevolje sa njim. Džesi je napustio

Mini pre nego što ga je Elvis mogao upoznati, pa je ona prešla da živi kod svog sina Vernona sa njegovom ženom Gledis i njihovim sinom. Elvis je baki dao nadimak Vrdalama pošto je jednom vešto izbegla loptu za bejzbol koju je on slučajno hitnuo u njenom pravcu.

Vernon je u šali voleo da kaže kako je odrastao na polju pamuka. On je imao samo sedamnaest godina kada su on i Gledis, tada dvadesetdvogodišnjakinja, pobjegli u susedni okrug i venčali se. Bilo je to 1933. Oboje su lagali o svojim godinama, pa je na venčanom listu on upisan kao stariji, a ona mlađa nego što je zaista bila. Gledis je tada radila u Tupelskom centru za odeću, sedeći za šivaćom mašinom za dva dolara na dan, dok se Vernon prihvatao svakog posla koji bi uspeo da pronađe. Bilo je to doba Velike krize, pa nalaženje posla nije išlo lako. Kada su se venčali, živeli su nakratko sa Vernonovim roditeljima, da bi onda pozajmili 180 dolara od lokalnog zelenasa po imenu Orvil Bin kako bi izgradili kuću pored starijih Preslijevih na praznom posedu u Binovom vlasništvu. Vernon je neko vreme radio kao drvodelja, pa je kuću podigao sam, uz pomoć oca i brata.

Za većinu ljudi ovo ne bi delovalo kao prikladno mesto za život, bez tavanice, bez odvojene kuhinje i sa poljskim klozetom za koji je Gledis donosila vodu iz zajedničke pumpe niz ulicu i držala je u rezervoaru zapremine deset litara. Ipak, Elvis je kao dete često slušao priče svoje majke koliko je ponosna i srećna bila kada su se uselili. Mnogi ljudi nisu imali sopstvenu kuću, govorila je ona. Preslijevi su imali kokoške u dvorištu, a kada je ostala u drugom stanju, ona i tata su sedeli na tremu tokom toplih letnjih večeri i kovali planove. Posle Džesijeve smrti Elvis je za Gledis postao jedini plan.

Prema porodičnom predanju, većinu njihovih predaka činili su Škoti ili Irci ili mešavina ova dva naroda. Međutim, Gledis je pričala kako je u vreme pre Građanskog rata njena čukunbaka bila „punokrva Indijanka iz plemena Čiroki, a zvala se Jutarnja Golubica“. Elvisu se ova ideja veoma dopadala i kasnije

je zamišljao Jutarnju Golubicu kao jednu od onih lepuškastih indijanskih devojčica u vestern filmovima. Verovatno je tek kada je postao zvezda i počeo da radi u Holivudu shvatio kako glumice u ulogama Indijanki verovatnije dolaze iz Baltimora ili Čikaga nego iz nekog indijanskog rezervata.

Gledis se po izlasku iz bolnice nije vraćala poslu sa odećom, ali je narednog septembra ponela Elvisa na polja i vukla ga za sobom na vreći među vrstama dok je brala pamuk. On je i ovu priču veoma voleo, a kada je bio malo stariji, kažu da je pomagao majci skupljajući pamučne čaure sa stabljika. Bio je to težak, iscrpljujući i pipav posao, ali sve su se porodice iz istočnog Tupela i okoline bavile njime.

Izbledelo rano sećanje zaticalo je trogodišnjeg Elvisa i Gledis kako se redovno voze autobusom firme *Grejhaund* stotinak kilometara preko države Misisipi. Sama vožnja autobusom predstavljala je uzbuđenje, a znao je i da on i mama idu da posete tatu. Ono čega nije bio svestan bila je činjenica da Vernon boravi u državnom zatvoru u Parčmenu, radnom logoru usred kilometara rasutih polja ravnice uz reku Misisipi.

Verzija događaja koji su doveli do očevo utamničenja, prepričavana u porodici u retkim prilikama kada se sramna epizoda uopšte pominjala, govori da su se Vernon i Gledisin mlađi brat Trevis Smit zajedno sa jednim prijateljem napili i prepravili ček koji im je ispisao Orvil Bin. Bio je to isti onaj čovek koji je pozajmio Vernonu novac da sagradi svoju kućicu. Po njegovim rečima, iz čiste samilosti, on im je napisao ček na četiri dolara za prase koje su prodavali. Međutim, oni su potom ček prepravili na četrnaest ili četrdeset dolara (niko se ne seća tačno) i odneli ga u banku u Tupelu da ga unovče. Nimalo iznenađujuće, uhvaćeni su u prevari i pozvana je policija.

Elvisov deda stric Noa Presli, kasnije gradonačelnik istočnog Tupela i vozač školskog autobusa, preklinjao je Bina da ne pokreće tužbu, ponudivši da mu vrati dvostruki iznos štete. Ipak, Orvil je bio željan krvi.

Posle šest meseci pritvora u Tupelu, Vernona su osudili na tri godine prinudnog rada na farmi u Parčmenu, mada je izašao posle devet meseci pošto su komšije i prijatelji napisali peticiju za njegovo puštanje. Čak je i Orvil Bin potpisao molbu, mada je u to vreme već izbacio Gledis iz kuće jer nije bila u stanju da otplaćuje rate od dvanaest dolara mesečno. Takva su bila Orvilova pravila. Pozajmio bi ti novac da izgradiš kuću na njegovom zemljištu, ali ako ne otplaćuješ dug redovno, on ti oduzme dom.

Posle toga, Gledis se oslanjala na socijalnu pomoć, a preselila se sa Elvisom kod rođaka. Selili su se od jedne porodice do druge, sve dok im se Vernon nije pridružio, pa su iznajmili drugi stan za sebe. Godinama kasnije Elvis se prisećao sedam različitih adresa dok su živeli u Misisipiju i još nekoliko pošto se porodica preselila u Memfis, kada je on imao trinaest godina. Neki ljudi bez sličnih finansijskih problema ogovarali su Preslijeve kako se uvek presele kada dođe vreme za plaćanje stanarine. Elvis je to smatrao nepravедnim. Njegova majka je bila krajnje poštena.

Pored toga, bila je vrlo napeta, čak bojažljiva. Međutim, bila je odgovorna i vredna. Dok je Vernon, nesposoban da se duže zadrži na bilo kom poslu, redovno pozajmljivao novac kako bi preživeli, Gledis se uvek trudila da novac bude vraćen, a računi izmireni. Elvis je kroz svoje dečastvo gledao njihove muke i slušao oca kako čita Bibliju i svake večeri se moli da nekako budu oslobođeni siromaštva.

„Da, bili smo sirotinja“, priznaće Vernon godinama kasnije, „ali nismo bili bednici.“

Život je možda bio težak za Preslijeve, ali Elvis nije bio tužan dečacić. On nije bio svestan siromaštva. Niko koga su poznavali nije posedovao previše, pa on nije ni znao za bogataše i koliko je različit njihov život. A roditelji su ga uvek privijali uz sebe. Bili su zajedno, samo njih troje.

Gde god da su živeli, spavali su u istoj sobi, a kada je Vernon bio odsutan, i posle oslobađanja iz Parčmena, ako bi

povremeno otišao za poslom u neki drugi grad, Elvis je spavao sa majkom u njenom krevetu. Ponekad bi ujutru on i Gledis ležali zajedno i razgovarali, samo njima razumljivim, bebećim jezikom. On je nju zvao Satnin. Drugim prilikama Gledis bi mu čitala dečje biblijske priče o pustolovinama proroka Jone u utrobi kita ili Isusa Navina* u bici za Jerihon. Elvis će kasnije snimiti duhovne pesme o Joni i Isusu Navinu.

Kada je malo odrastao, on bi ponekad čuo tatu da govori kako su bili tako siromašni da nekada „nisu imali ništa za večeru osim proje i vode“. Međutim, njegova su sećanja bila drugačija.

„Jeli smo svinjske šnicle, dimljenu šunku i pire krompir. Takve stvari, uz crveni sos od cikorije“, pričao je on jednom novinaru.

To se nije ponavljalo svakoga dana, ali koliko se on sećao, nikada nije otišao gladan na spavanje, „mada smo ponekad bili blizu toga“. Iako je bio svestan da ima istine u optužbama nekih ljudi kako njegov otac nije gajio nikakve ambicije, on ga je uvek branio.

„Ljudi nisu svesni koliko je njemu bilo teško“, govorio bi. „Prema meni je bio divan. A iako su se on i mama svađali, ona ga je volela.“

Vernon je kao mladić bio zgodan muškarac, a Gledis, koja nije volela da nosi cipele, imala je običaj da sama igra po kući uz muziku sa radija pred očima svoga sina. Pre nego što se udala, obožavala je da ide na igranke u Tupelo, a njen neostvarivi san, pričala je dečaku, bio je da jednom postane igračica na filmu. Blagoslovena lepim glasom, ona je i sve vreme pevala, kao i tata, uglavnom crkvene pesme. Elvis bi se pridružio njihovom pevanju.

„Sećam se, kada sam bio mali, ljudi su me slušali kako pevam u naselju gde smo živeli“, pričao je Elvis tridesetak godina

* Engl.: *Joshua* – vođa jevrejskog naroda posle Mojsija. U prevodu Biblije na srpski Isus Navin. (Prim. prev.)

kasnije. Omiljeni napev cele porodice bio je „Mir u dolini“ sa tekstom koji je predstavljao pravu slikovnicu: „*I medved će biti nežan i vuk će biti krotak, a lav će leći uz jagnje.*“ Elvis je obožavao tu pesmu, a duhovna muzika je postala i ostala središte njegovog života. Pevao je himne Bogu u maloj crkvi, nedaleko od mesta gde su živeli. Porodica bi bila u najboljoj odeći, tri puta nedeljom i preko čitavog dana u vreme velikih okupljanja, kada bi Elvis gledao sveštenika kako se kreće tokom propovedi, moleći se Isusu, dok se pastva njihala u svojim stolicama, odgovarajući mu i ustajući na noge. Neki ljudi nazivali su ih „verskim padavičarima“,* ali Elvis to nikada nije činio i ljutio se kada bi čuo tu frazu. Smatrao je to nepoštovanjem njegove vere.

Gledis je volela da mu priča kako je, kada je imao manje od dve godine, umeo da sklizne u crkvi iz njenog krila, otrči niz prolaz i pokuša da peva sa horom. Bio je suviše mali da bi znao reći pesme, govorila je ona, ali pratio je melodiju, gledao lica pevača i pokušavao da ih imitira. Crkva je istovremeno predstavljala mesto bogoslužjenja i zabave za porodicu. Nije bilo mnogo toga drugog.

„Od svoje druge godine znao sam samo za gospel, za duhovnu muziku“, sećao se on kasnije u vreme snimanja svojih duhovnih albuma. „Ugledali smo se na crnce u pevanju psalama. Stalno smo išli na ta religiozna pevanja. Propovednici su špartali čitavom prostorijom, skakali po klaviru, kretali se na najrazličitije načine. Publika ih je obožavala. Pretpostavljam da sam dosta naučio od njih.“

Religija je imala veliki uticaj na Elvisa od najranijih dana. Jednom prilikom Gledis ga je uhvatila da krade prazne flaše koka-kole iz komšijskih dvorišta kako bi ih odneo u bakalnicu i dobio peni za svaku od njih. Istukla ga je po guzi. Gore od te

* Engl.: *Holly rollers* – podsmešljiv naziv za pripadnike nekih protestantskih kongregacija sa juga SAD koji bukvalno padaju u trans za vreme službe. (Prim. prev.)

kazne bilo je što ga je odvušla u crkvu, gde je morao da pred svima ispovedi svoj zločin.

Osim male fizičke anomalije spojenog drugog i trećeg nožnog prsta, Elvis je uglavnom bio kao i sva druga deca, uz uobičajene bolesti: prehlade, grip, boginje i veliki kašalj. Ipak, jednom prilikom bilo mu je toliko loše od upale krajnika da su pomislili da će ga izgubiti. Bez novca za doktora, a bolnica tek nije dolazila u obzir, oni su oboje pali na kolena pored Elvisove postelje i molili se za njega. I groznica je prestala. Posle toga, Gledis je ostala ubeđena kako je njegovo ozdravljenje Božji znak i dokaz da je njen dečak zaista poseban.

Brinula je zbog svega. Izgubila je jedno dete, kasnije imala pobačaj sa drugom bebom i bila prestravljena da može ostati bez Elvise.

„Kada sam bio mali, ona me nikada nije ispuštala iz vida“, sećaće se on.

Jednoga dana, dok se igrao sa drugom decom uz obližnji potok, on je upao u vodu. Ništa nije bilo zaista opasno, ali je dobio po turu kada se vratio kući mokrih pantalona. Znao je da uvek mora biti oprezan kako ne bi brinuo majku. Ako nije pazio, ona bi zapretila da će upotrebiti metlu. Pretila je njom i drugoj deci ako bi pokušala da kinje Elvise. Gledis je obično bila tiha žena, ali „kada se naljuti, čuli bi je čak do Klivlenda“, govorio je jedan prijatelj.

Susedi su povremeno tračarili, govoreći: „Gledis je toliko razmazila tog dečka da će ga upropastiti.“ I zaista ga je razmazila i pored tako malo stvari koje je mogla da mu pruži. Verovatno su njegovi kasniji izlivi besa bili posledica toga. Sve do tinejdžerskog doba, on je uvek imao svoj tanjir, šolju, nož, viljušku i kašiku koje je čak nosio u školu, na čuđenje ostale dece. Iz nekog razloga nije podnosio kada bi se bilo ko poslužio njegovim stvarima i eksplodirao bi od besa ako se to dogodi. Nije znao zašto mu to smeta. Jednostavno mu je smetalo. Čitavog života sitnice su ga izluđivale, mada je znao da ne

bi trebalo, a to se uvek dešavalo u prisustvu njemu najbližih. „Uvek povrediš one koje voliš“, bio je stih iz pesme braće Mils, a on je prepoznao istinitost tih reči. Da li je on nekada povredio svoju majku? Sigurno jeste, ali nikada namerno.

Po svim sećanjima, on je bio mirno, poslušno dete, a najveću brigu roditeljima zadavali su povremeni košmarni snovi i mesečarenje. Šta je radio i kuda je mislio da ide dok spava, nikada nije umeo da objasni. Njegova majka je govorila da on traži svog brata Džesija. Možda je i bilo tako. Ipak, ona bi ga samo odvela nazad do kreveta i on bi se ponovo smirio.